

Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 12.02.2019 nr 7-1/1120
Meie 11.03.2019 nr 4/48

Arvamuse esitamine tarbijakrediidi avaliku konsultatsiooni kohta

Lugupeetud Tõnis Saar

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi Kaubanduskoda) tänab Justiitsministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Euroopa Komisjoni poolt algatatud avaliku konsultatsiooni tarbijakrediidi direktiivi 2008/48/EÜ (edaspidi direktiiv) kohta.

Kaubanduskoda täitis küsimustiku otse avaliku konsultatsiooni [lehel](#). Samuti tutvustasime konsultatsioonidokumenti oma liikmete seas ja küsisime neilt tagasisidet.

Järgnevalt esitab Kaubanduskoda oma seisukohad direktiivi toimimise kohta:

Direktiiviga tagatakse tarbijatele õigus taganeda krediidilepingust 14 päeva jooksul, õigus krediit ennetähtaegselt tagastada ning kehtestatakse krediidipakkujatele kohustus hinnata krediidivõimelisust enne lepingu sõlmimist. Samuti tagatakse direktiiviga, et kõik tarbijad kogu Euroopa Liidus saavad krediidipakkumiste põhijoonte kohta standardse ja hõlpsasti võrreldava lepingueelse teabe.

Alates 2008. aastast on hüpoteeklaenude, andmekaitse, rahapesuvastase võitluse ja makseteenuste valdkonnas vastu võetud mitmed muud ELi õigusaktid, mis mõjutavad ka tarbijakrediidi pakkumist.

Direktiiv on aluseks VÕS 22.peatüki II jaole.

KAS § 89 lõike 3¹ kohaselt on krediidiasutus kohustatud informeerima kõiki kliente võimalikest ohtudest laenude võtmisel. Kõikidel laenuandjatel on aga tulenevalt VÕSist suhetes tarbijatega kohustus läbi viia nõustamise protsess, st jagatakse eelinfot, antakse teabeleht, soovi korral lepingu projekt ja graafik jne. KAS viitab laiemalt, keda peab võimalikest ohtudes laenu võtmisel informeerima, VÕSist tulenev kohustus on seotud ainult tarbijatega.

Vastutustundliku laenamise põhimõtte näol on tegemist lepingueelsete läbirääkimiste olukorraga, kus vastutus jaotatakse krediidiandja ja krediidivõtja vahel läbi vastastikuse teavitamiskohustuse.

VÕS § 403¹ sätestab krediidiandja kohustuse tarbijat lepingueelselt põhjalikult teavitada. Lepingueelne teave avaldatakse standardinfo teabelehel eesmärgiga tagada teabe selge esitusviis ja võrreldavus.

Tulenevalt informatsiooni asümmeetriast finantsteenuste valdkonnas ja finantsteenuste keerulisest olemusest, peab laenusuhete loomisel krediidiasutus käituma vastutustundlikult ja aitama kaasa tingimuste loomisele, et klient saaks hinnata võetava laenu või krediidisuhete sobivust ja sellega kaasnevaid riske.

Seetõttu on direktiivi eesmärges silmas pidades väga olulised sätted, mis puudutavad krediidikulukuse aastamäära mõiste selgitamist (krediidi kogukulu tarbijale, väljendatud aastase protsendimäärana krediidi kogusummast) ja Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehte. Standardvormi kasutades saab tarbija võrrelda talle pakutavaid lepingutingimusi teiste krediidiandjate poolt pakutavaga.

EL-i õigusest tulenevad nõuded mõjutavad üha rohkem Euroopa riikide üldise lepinguõiguse arengut, sh üha kindlamalt ka lepingueelne teavitamiskohustus, kui hea usu põhimõtte olulisim väljendus lepingu ettevalmistamise faasis.

Ühiskond areneb kiiresti, tuues kaasa vajaduse uute regulatsioonide ja seaduse muudatuste järele. Kuid seaduste üle-reguleerimist tuleks vältida, sest see aeglustab finantsinnovatsiooni ja seeläbi õõnestab majanduskasvu üldisemas plaanis. Seetõttu on väga oluline hinnata, millised muudatused on asjakohased ja millised mitte.

Tarbijakrediidi pakkumist alates 2008.a aastast on muutnud digitaliseerimine (tehnoloogia integreerimine finantsteenuste valdkonda, millega kaasneb nutitelefonide, interneti ja veebipõhiste vahendite laiem kasutus), uued turuosalised (nt ühisrahastamisplatvormid või SMS-laenude pakkujad) jm.

Infotehnoloogia ja e-teenused võimaldavad teha tehinguid ilma teise poolega suhtlemata ning töödelda kogu finantsinformatsioon arvutitega. See muudatus on toonud kaasa lepingu sõlmimise kiiruse ilma vahetu kontaktita. Kuidas sellises olukorras tagada vastutustundlik laenamine? Võimalus 14 päeva jooksul lepingust taganeda on tarbija seisukohast antud olukorras väga oluline.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Elektronilises keskkonnas valitsevad küberkuritegevusega seotud riskid, mis tulenevad konkreetse isiku teadmistest ja arvutikasutusoskustest. Ka nendele peab rohkem tähelepanu pöörama.

Kliendi jaoks eksisteerivad krediidi võtmisel üheaegselt i) teabe kättesaadavuse probleem ja ii) teabe arusaadavuse ja teabe kasutamise võimekuse probleem. Finantsteenuste ja- lepingutega seotud teave peab olema lihtne ja keeleliselt arusaadav. Samas ei pruugi see anda oodatud tulemust, sest vaja on mõista erinevaid arvudes toodud näitajaid, spetsiifilisi mõisteid ja osata hinnata riske tervikuna (finantskirjaoskus).

OECD uuringu kohaselt vajaks finantskirjaoskus Eestis parandamist.

Kaubanduskoja hinnangul on direktiiv üldjoontes tõhus ja asjakohane. Ühiskond areneb kiiresti, tuues kaasa vajaduse regulatsioonide muudatuse järele, kuid need peavad olema kaalutletud, et vältida üle-reguleerimist ja innovatsiooni aeglustumist.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Merike Koppel merike.koppel@koda.ee 604 0072